

kalde lidt Betænkelighed; og det er, at der maa være fuld Sikkerhed tilstede for, at Arbejderen nu virkelig ogsaa kan faae det, som der loves ham. I Vivrentaanstalten er det fuldkomment sikkert, thi der er Staten Garant; men ved de andre Anstalter ligger hele Sikkerheden i Forretningssjælfens Paalidelighed gjennem et godt, kraftigt og stærkt Tilsyn. Nu forekommer det mig, at det maa være Statens Pligt at foranstalte et saadant Tilsyn og kontrollere disse Kasser; ja, det forekommer mig at være Statens Pligt at kontrollere endog enhver Sparvase; thi Intet tjener Almenvellet mere, end at de Smaasummer, der saaledes spares sammen, ere fuldkomment sikkert bevarede. Man kan nok sige, at det maa være Bedkommendes egen Sag, og at, naar en Mand sætter sine Penge i en Kasse, saa maa han selv om, hvorvidt de der ere sikre eller ei. Men naar det gjælder Smaafolk og deres Alderdomsforsørgelse, er det for Mæget at forlange, at de skulde være inde i den Slags Ting, og for at de Mlykker der vilde opstaa, hvis en saadan Anstalt var upaalidelig, kan undgaas, er det mit Ønske, at der til næste Aar maatte optages en Post paa Finantsloven til at betale et saadant Tilsyn med. Endnu mere mener jeg, at et saadant Tilsyn bør komme tilstede, naar de vedkommende Anstalter selv ønske det, og jeg har Grund til at tro, at dette gjælder for Arbejderbankens Vedkommende. — Jeg har en Tak til den høitærede Indenrigsminister for en lille Bevilling, der Aar saar paa Finantsloven til Drettelsen af Venteværelser for Rejsende paa Bornholm. Saa utroligt det lyder, er det dog i saa at sige hidtil have de Rejsende maattet opholde sig paa Gader for at vente paa Postvognen. Usgangen kan ikke ske til en bestemt Tid, idet den afhænger af Dampskibets Ankomst, som atter afhænger af Veir og Vind. Der har ikke været noget Venteværelse, og i Vinterens Tid i en hidende Kulde er Gaden ikke noget behageligt Opholdssted. Jeg talter derfor den høitærede Indenrigsminister for, at der nu kommer opdannede Venteværelser; men der staaer endnu en Del tilbage at ønske, som jeg er saa fri at gjøre Henstilling om. Hvad vilde man for en Snæs Aars siden have sagt i det øvrige Danmark, naar de Rejsende ikke kunde have faaet en luffet Vogn at kjøre i? Man vilde have fundet det i høj Grad ubilligt og utilfredsstillende, men paa Bornholm er det endnu Tilfældet. Paa Postvognen er der kun Plads til 3 Personer, og det er en aaben Vogn. Vi have rigtig nok paa en Route faaet luffet Vogn, men kun paa den ene, og det vilde være meget ønskeligt, om vi kunde faae luffet Vogn ogsaa paa de øvrige Router. Vi have nu kun kjørende Post 3 Gange om Ugen; men man kan ikke engang være sikker paa at komme med disse 3 Gange, thi, som jeg sagde før, der er kun 3 Pladser paa de aabne Vogne, og man kan komme med sin Stilling i Haanden for

at kjøbe Billet, og dog ikke komme med. Det er Noget, man forlængst er kommet ud over i det øvrige Land, og jeg er overbevist om, at havde det været saaledes for en Snæs Aar siden her i Landet, vilde der have reist sig høie Skrig herimod. Derovre har man nu Jernbaner, billig og hurtig Befordring, ikke 3 Gange om Ugen, men hver Dag, og ikke 1 Gang om Dagen, men flere Gange daglig; paa Bornholm derimod er man ikke en Gang sikker paa at kunne blive befordret paa aaben Vogn, nogle faa Gange om Ugen, idet Bivogn ikke staffles. Jeg skal tillade mig, at gjøre opmærksom paa, at Postbestyrelsen, hos hvem jeg har antraaget derom, har svaret, at den nok vilde staffe luffede Vogne, men at Amtsrædet ikke vilde lave Beiene saaledes, at Bognene kunde kjøre derpaa, og det er der virkelig Noget i, thi Bornholm er ikke et jævnt Land, det gaar stundom Vasse op og Vasse ned, men dog ere Beiene saaledes, at man kan kjøre ganske godt overalt paa dem, om end ganske vist ikke med disse store Postvoagne. Saadanne behøver det nu imidlertid heller ikke at være, men det var tilstræffeligt, om det blev en almindelig Droste, som allerede temmelig almindeligt ere komne i Brug derovre, hvor jo Pufferne kunne dels ligge bag paa, dels være foran og Passagererne sidde inden i. Postvæsenet siger nu, at det ikke paahviler det som en Forpligtelse, og efter Postloven paahviler det heller ikke nogen Forpligtelse; det har kun en Bemyndigelse. Men det er ogsaa netop derfor, jeg andrager paa det her, da det naturligvis ellers vilde komme af sig selv. Jeg andrager om, at man vil tage under Overveelse, om vi ikke kunde faae Tilstande derover, blot saaledes som de vare i det øvrige Land for en Mennekkalder siden; bedre forlange vi det ikke.

Endnu skal jeg gjøre en lille Henstilling. Det høie Thing vil vide, hvilken Mlykke der overgik os ved Stormfloden 1872 paa den nordlige og østlige Side af Bornholm, hvorved vore Havne bleve ødelagte, og vi have ikke kunnet faae dem udbedrede siden. Vi ventede paa Hjælp fra Centralkomiteen, og jeg skal sige, at denne Hjælp ogsaa blev os ydet med rund Haand; men desværre kom Tilfældet saa sildigt, — først i August Maaned forrige Aar, om jeg husker ret — saa at der det Aar Intet kunde gøres. Derfor ligge Havnene endnu her. Af de 3 Havne bleve de 2 ganske ødelagte, men den ene, som ikke blev helt ødelagt den Gang, har nu ved Stormfloden i Vinter igjen lidt en større Bestadigelse. Til en vis Grad kan det maasse siges at være Centralkomiteens Skyld, thi havde vi faaet Pengene i rette Tid, havde Havnen maasse været noget mere beskyttet, idet da Udbringingen vilde være slet i forrige Aar. Hjælpen have vi nu faaet, men der er stillet den Betingelse, at Udgifterne skulle anvendes under Tilsyn af en Ingenieur, og efter